

Pojedini prilozi za ocjenu zdravstvenih i socijalnih prilika u Osječko-baranjskoj županiji

Santo T, Samardžić S, Kraljik N

Zavod za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije

Opći podaci o Osječko-baranjskoj županiji

Osječko-baranjska županija kao jedinica područne (regionalne) samouprave dio je upravno-teritorijalnog ustrojstva Republike Hrvatske ustanovljenog 1993. godine.

Smještena je u sjeveroistočnom dijelu Republike Hrvatske u Panonskom prostoru i prostire na površini od 4.152 km². Obuhvaća krajeve oko donjeg toka rijeke Drave prije njezinog utoka u Dunav. Plavno područje rijeke Dunav stvorilo je Kopački rit, svjetski poznato utočište brojnih ptičjih vrsta, proglašeno Parkom prirode i zaštićeno kao posebni zoološki rezervat. Pretežito je ravničarsko područje koje pogoduje razvitku poljoprivrede. O poljoprivrednom karakteru ovog područja govori činjenica da 260.778 ha čine obradive poljoprivredne površine, a 82.868 ha nalazi se pod šumama.

Područje Županije ispresijecano je s preko 1.700 km cesta i 180 km željezničkih pruga. Rijeke Dunav i Drava (koja je plovna do Donjeg Miholjca a sa statusom međunarodnog plovnog puta do Osijeka) povezuju ovo područje i s riječnom mrežom europskih rijeka. S dvije zračne luke kod Osijeka (Osijek i Klisa) Županija je povezana s mrežom hrvatskih zračnih luka. Preko Osijeka vodi i europski prometni koridor C5 koji povezuje sjever Europe (Baltik) s njegovim jugom (Jadransko more). U pripremi je izgradnja transeuropske autoceste (u okviru TEM projekta) Budimpešta-Osijek-Sarajevo-Ploče.

Socijalna slika županije

Od 1. srpnja 2001.g., primjenom Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj skrbi Županija je dobila značajnu odgovornost u osiguranju sustava socijalne skrbi, postala je osnivačem domova za starije i nemoćne osobe kojima je osnivač bila država (od 1. siječnja 2002. g.), osigurava sredstva za materijalne troškove centara socijalne skrbi, predlaže člana upravnog vijeća centara socijalne skrbi, osigurava sredstva za podmirenje troškova ogrijeva za korisnike pomoći za uzdržavanje i sl. Drugim riječima, županija kao jedinica područne (regionalne) samouprave s ministarstvom nadležnim za poslove socijalne skrbi ustrojava i usklađuje djelatnost socijalne skrbi.

Tablica 1. Pokazatelji socijalne slike Osječko-baranjske županije u 2006. godini

	2005.g.	2006.g.
- broj stanovnika prema popisu iz 2001.	330.506	330.506
- broj zaposlenih (12.mj.)	88.514	91.115
- broj umirovljenika	68.241	67.602
- nezaposlene osobe na kraju godine (12.mj.)	32.120	30.176
- obitelji i korisnici pomoći za uzdržavanje	6.294	6.185
- korisnici doplatka za djecu	22.978	21.524

Izvor podataka: Informacija o stanju socijalne skrbi na području Osječko – baranjske županije u 2006. godini, Osječko-baranjska županija, Služba za društvene djelatnosti

Djelatnost socijalne skrbi mogu obavljati po Zakonom utvrđenim uvjetima i vjerske zajednice, trgovačka društva, udruge i druge domaće i strane pravne i fizičke osobe.

Na području Županije djelatnost socijalne skrbi obavlja 6 centara za socijalnu skrb. U Centrima socijalne skrbi na području Županije djelatnost obavlja ukupno 138 djelatnika od toga 88 stručna djelatnika. Osim centra za socijalnu skrb na području županije djelatnost socijalne skrbi obavlja i devet drugih ustanova socijalne skrbi za skrb o starijima, djeci i drugim kategorijama osoba u socijalno zaštitnoj potrebi (domovi za starije i nemoćne, Centar za profesionalnu rehabilitaciju, Dom za psihički bolesne, Dom za odgoj djece i mladeži,

Dječje selo Ladimirevci)

Zbrinjavanje socijalno ugroženih građana ostvaruje se i kroz određene oblike prava koja se utvrđuju temeljem drugih propisa, kao što su propisi o zapošljavanju, zdravstvenoj zaštiti, zaštiti žrtava rata i članova njihovih obitelji, propisima o mirovinskom i invalidskom osiguranju i dr., zaštiti prognanika, povratnika i izbjeglica. Županija je 2003. godine započela projekt dodjele jednokratnih pomoći socijalno ugroženim građanima. Za tu namjenu je u 2006. godini u proračunu Županije osigurano 531.600,00 kuna. Županija je u 2006. g., u suradnji s jedinicama lokalne samouprave, osigurala besplatne udžbenike za svu djecu 1. razreda osnovne škole. 3457 učenika dobilo je besplatne udžbenike za što je Županija utrošila 864.250,00 kuna.

U 2006. je prosječno mjesečno evidentirano 30176 nezaposlenih osoba, što je za 6,1 % manje nego u 2005. godini. Udio žena u nezaposlenoj populaciji iznosi 59,1 %. Broj nezaposlenih hrvatskih branitelja se smanjio sa 2655 na 2400 (udio od 8 % u ukupnoj nezaposlenosti). Tijekom 2006. zaposleno je s evidencije Zavoda 14441 osoba, što je 4,1 % više nego prethodne godine. Stopa zapošljavanja je narasla sa 25,5 % na 27,2 %. Najviše se zapošljavalo u prerađivačkoj industriji, trgovini, te u građevinarstvu.

Prema podacima Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje Područnog ureda Osijek u 2006. godini ukupan broj nositelja zdravstvenog osiguranja bio je 220.186. Ukupan broj osiguranih osoba bio je 310.899. Broj članova seljačkog kućanstva starijih od 65 godina bio je 2.242. Broj djece do 18 godina starosti osiguranih putem HZZO (uglavnom se radi o djeci bez zakonskih obveznika plaćanja zdravstvenog osiguranja) bio je u 2006.godini 3.353. Najniži iznos plaće za vrijeme bolovanja je iznosio 831 kn, a najviši 4.257 kn. Broj korisnika dopunskog osiguranja je iznosio 42.850.

U 2006. je u odnosu na prethodnu godinu pao broj korisnika svih vrsta mirovina za 639, broj osiguranika se povećao za 2550 i smanjio se broj korisnika doplatka za djecu za 1454 i broj djece za 2532.

Tablica 2. Broj umirovljenika, osiguranika i broj korisnika doplatka za djecu u Hrvatskoj i Osječko-baranjskoj županiji u 2005. i 2006. godini

VRSTE MIROVINA	OSJEČKO-BARANJSKA ŽUPANIJA		REPUBLIKA HRVATSKA	
	Broj korisnika		Broj korisnika	
	2005.	2006.	2005.	2006.
Starosna mirovina	34.960	34.798	563.970	572.536
Invalidska mirovina	16.063	15.730	234.829	236.847
Obiteljska mirovina	17.218	17.074	230.686	233.733
UKUPNO	68.241	67.602	1.029.485	1.043.116
II. OSIGURANICI	88.834	91.384	1.498.877	1.538.170
III. DOPLATAK ZA DJECU				
- broj korisnika	22.978	21.524	236.986	221.288
- broj djece	41.906	39.374	445.945	416.177

Izvor podataka: Informacija o stanju socijalne skrbi na području Osječko – baranjske županije u 2006. godini, Osječko-baranjska županija, Služba za društvene djelatnosti

Prema podacima Uprave za prognanike, povratnike i izbjeglice Regionalnog ureda Osijek na području Županije stanje je slijedeće:

Tablica 3. Broj prognanika, povratnika i izbjeglica u Osječko-baranjskoj županiji u 2006. godini

CSS/naselje	prognanika	povratnika	izbjeglica	UKUPNO
Beli Manastir	0	86	2	88
Donji Miholjac	14	0	0	14
Đakovo	12	0	8	20
Naselje prijateljstva	403	0	234	637
Osijek	27	0	1	28
Valpovo	10	0	0	10
UKUPNO	713	172	273	1158

Izvor podataka: Informacija o stanju socijalne skrbi na području Osječko – baranjske županije u 2006. godini, Osječko-baranjska županija, Služba za društvene djelatnosti

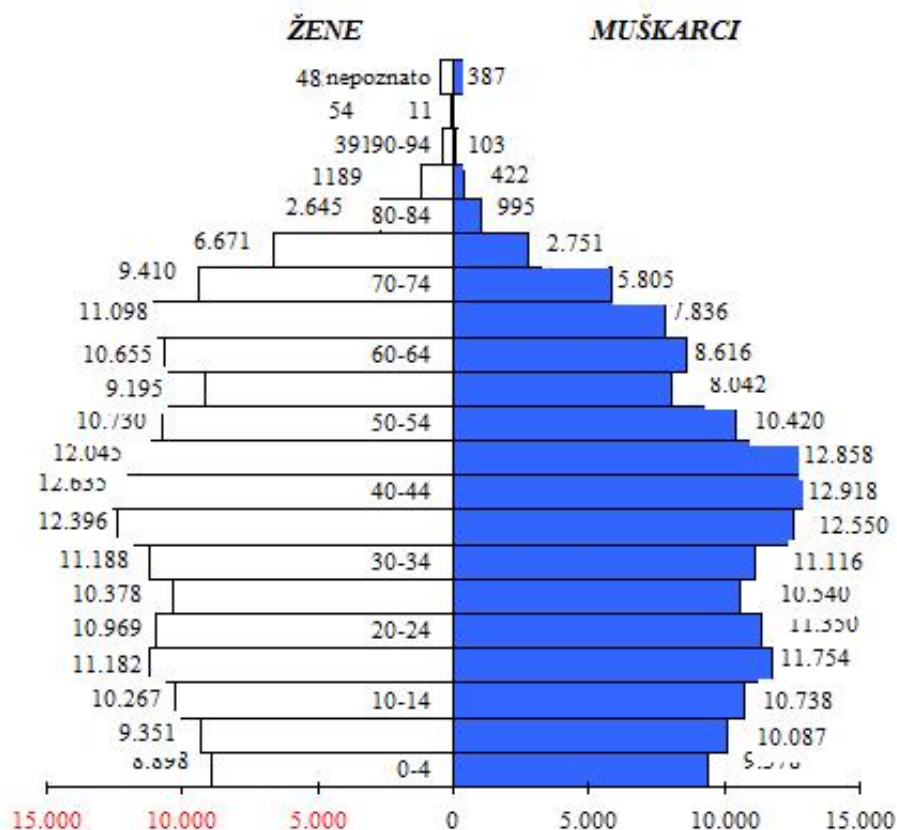
Promatrajući stanje na području Osječko-baranjske županije u 2006. godini u odnosu na 2005. vidljivo je smanjenje broja prognanika za 231, broja povratnika za 190 i izbjeglica za 71.

Korisnika pomoći za uzdržavanje u 2006.godini bilo je, na području Županije, ukupno 6185 od čega 1558 (25,%) na području nadležnosti Centra za socijalnu skrb Beli Manastir.

Stanovništvo

Prema popisu iz 2001. godine u Županiji živi 330.506 stanovnika, od čega muškaraca 158.677 i žena 171.829. U odnosu na popis iz 1991. godine broj stanovnika u Županiji se smanjio za 10% (u gradovima za 8%, a u općinama za 13%), što je više nego u Hrvatskoj, gdje se broj stanovnika smanjio za 7.2%.

Slika 1. Stablo života Osječko-baranjske županije, prema popisu iz 2001. godine

Izvor podataka: Statistički ljetopis Državnog zavoda za statistiku, Popis stanovništva 2001. Državni zavod za statistiku, Zagreb 2002.

Slika 2. Prirodni prirast na području Osječko-baranjske županije u 2006. godini

- Pozitivni prirodni prirast**
- Negativni prirodni prirast**
- Bez prirodnog prirasta**

Izvor podataka: Državni zavod za statistiku

Mortalitet na području Osječko-baranjske županije u 2006. godini

Tablica 4. Ukupan mortalitet na području Osječko-baranjske županije u 2006. godini

	N			stopa/1.000		
	Ukupno	M	F	Ukupno	M	F
Ukupan mortalitet	3.924	1.903	2.021	11,9	12,0	11,8

Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, DEM-2/2006.

Tablica 5. Mortalitet u Osječko-baranjskoj županiji u 2006. godini prema izabranim grupama bolesti (MKB X) - stopa na 100.000 stanovnika

Stopa na 100.000	Spol	Ukupno	Po dobi								
			0-9	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70-79	80+
Zarazne i parazitarne bolesti (A00-B99)	M	12,0	0,0	0,0	4,6	4,2	19,4	21,7	30,4	23,4	65,3
	F	2,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	24,9	23,4
	UK	7,3	0,0	0,0	2,3	2,1	9,9	10,4	13,1	24,4	34,4
Novotvorine (C00-D48)	M	385,1	5,3	4,4	4,6	25,4	143,5	601,2	1.051,5	2.641,4	3.592,4
	F	219,4	0,0	4,7	0,0	21,2	105,3	170,6	372,4	833,3	2.243,5
	UK	298,9	3,5	4,6	2,3	23,3	124,9	377,7	664,8	1.461,2	2.599,0
Bolesti cirkulacijskog sustava (I00-I99)	M	555,2	0,0	0,0	4,6	29,6	81,5	557,9	1.282,5	3.950,4	13.063,4
	F	666,4	0,0	4,7	0,0	0,0	48,6	205,8	491,9	2.829,4	12.362,7
	UK	613,0	0,0	2,3	2,3	14,8	65,4	375,1	832,4	3.218,7	12.547,3
Bolesti dišnog sustava (J00-J99)	M	84,4	0,0	0,0	0,0	4,2	15,5	54,2	206,7	584,4	2.286,1
	F	41,9	10,7	0,0	0,0	4,2	4,1	0,0	32,2	186,6	747,8
	UK	62,3	3,5	0,0	0,0	4,2	9,9	26,1	107,3	324,7	1.153,2
Bolesti probavnog sustava (K00-K93)	M	58,0	0,0	0,0	0,0	33,8	38,8	108,3	85,1	338,9	718,5
	F	38,4	0,0	0,0	0,0	0,0	16,2	20,1	59,8	161,7	444,0
	UK	47,8	0,0	0,0	0,0	16,9	27,7	62,5	70,7	223,2	516,4
Ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka (S00-T98)	M	99,6	5,3	26,7	73,1	76,1	69,8	130,0	164,1	420,8	718,5
	F	44,8	10,7	4,7	14,1	8,5	12,2	20,1	73,6	118,2	654,4
	UK	71,1	6,9	15,9	43,9	42,3	41,6	72,9	112,6	223,2	671,3

Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, DEM-2/2006.

Tablica 6. Vodeći uzroci smrti u Osječko-baranjskoj županiji u 2006. godini po pojedinim dijagnozama (MKB X)

	Broj			Stopa / 100000		
	UK	M	F	UK	M	F
Cerebrovaskularne bolesti (I60-I69)	773	305	468	233,9	192,2	272,4
Ishemijska bolest srca (I20-I25)	752	345	407	227,5	217,4	236,9
Ca pluća (C34)	177	141	36	53,6	88,9	21
Ca debelog crijeva (C18-C21)	134	65	69	40,5	41	40,2
Hipertenzivne bolesti (I10-I15)	133	54	79	40,2	34	46
Dijabetes (E10-E14)	116	47	69	35,1	29,6	40,2
Ca dojke (C50)	75	0	75	22,7	0	43,6
Samoubojstva (X60-X84)	68	50	18	20,6	31,5	10,5
Umrli u prometnim nesrećama (V01-V99)	63	48	15	19,1	30,3	8,7
Ciroza jetre (K70; K74)	61	51	10	18,5	32,1	5,8
Ca želuca (C16)	59	33	26	17,9	20,8	15,1
Astma (J45-J46)	8	4	4	2,4	2,5	2,3
Nasilne smrti (X85-Y09; Y35-Y36)	7	6	1	2,1	3,8	0,6
Tuberkuloza (A15-A19)	7	3	4	2,1	1,9	2,3
Kronični bronhitis (J41-J42)	4	4	0	1,2	2,5	0
Mortalitet majki kod poroda (O60-O75)	1	0	1	0,3	0	0,6

Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, DEM-2/2006.

Vodeći uzroci smrti su cerebrovaskularne bolesti (233,9/100.000) i ishemijska bolest srca (227,5/100.000), zatim karcinom pluća (53,6/100.000), karcinom debelog crijeva (40,5/100.000). Slijede hipertenzivna bolest (40,2/100.000), dijabetes (35,1/100.000) i karcinom dojke (22,7/100.000). U 2006. godini je 63 osobe poginulo u prometnim nesrećama, odnosno 19,1 na 100.000 stanovnika.

Mrtvorodenost, kongenitalne malformacije i pobačaji

Svaka trudnoća koja ne završi porođajem, u skladu sa zakonskim propisima, prijavljuje se na odgovarajućem obrascu Zavodu za javno zdravstvo. Obrazac Prijava prekida trudnoće ispunjava se za žene hospitalizirane zbog svake trudnoće završene prekidom do 22 tjedna trudnoće, osim u slučaju medicinski indiciranog prekida trudnoće. Za neizneseno dijete iznad 22 tjedna gestacije ispunjava se obrazac Prijava perinatalne smrti.

Tijekom 2007. godine na području Osječko-baranjske županije prijavljeno je 893 prekida trudnoće, odnosno 321,57 na 1000 živorođene djece. U strukturi su najzastupljeniji legalno inducirani prekidi trudnoće, kojih je

bilo 469 ili 52,5 %. Spontanih je prekida trudnoće 112 (12,5%), a ostalih 312 (34,9%).

Tablica 7. Udio mrtvorodene djece, djece sa kongenitalnim malformacijama, djece s niskom porođajnom težinom i broj pobačaja na 1000 živorođenih u Osječko-baranjskoj županiji u 2007. godini

broj pobačaja na 1.000 živorođene djece (svi)	321,57
postotak novorođene djece s porođajnom težinom manjom od 2500 g	6,03
postotak novorođene djece s porođajnom težinom manjom od 1500 g	0,56
postotak djece rođene s kongenitalnim malformacijama	0,46
postotak mrtvorodene djece	0,46

Izvor podataka: ZZJZ Osječko-baranjske županije, Služba za socijalnu medicinu

Omjer broja prekida trudnoće prema broju živorođene djece padao je od 1991. godine kada je iznosio 2.0, da bi se od 1998. stabilizirao na 0.4. U 2007. godini omjer broja prekida trudnoće prema broju živorođene djece je iznosio 0,3.

Od ukupnog broja živorođene djece na području Osječko baranjske županije je bilo 6,03 % djece s porođajnom težinom ispod 2500 g, a 0,56 % s porođajnom težinom ispod 1500 g.

Značajan pokazatelj zdravstvene skrbi, te socijalno gospodarskog okruženja su dojenačke smrti. Ovaj pokazatelj brojne međunarodne organizacije (UN, SZO, UNICEF) ubrajaju u osnovne pokazatelje zdravstvenog stanja populacije. Tijekom 2007. godine od ukupnog broja rođenih zabilježeno je 0,46 % mrtvorodene djece, te isti udio djece s kongenitalnim malformacijama.

Rad primarne zdravstvene zaštite

Djelatnost primarne zdravstvene zaštite obuhvaća zdravstvena zaštita dojenčadi i male djece i djelatnost opće/obiteljske medicine. Oni pružaju i preventivnu zdravstvenu zaštitu i cijepljenje za svoje osiguranike.

Tablica 8. Broj zdravstvenih djelatnika zaposlenih u primarnoj zdravstvenoj zaštiti u Osječko-baranjskoj županiji u 2007. godini

	Broj	na 1.000 stanovnika
liječnici obiteljske medicine	167	0,51
medicinske sestre	180	0,54
spec.pedijatar/br.djece	14	0,67

Izvor podataka: ZZJZ Osječko-baranjske županije, Služba za socijalnu medicinu

U 2007. je godini u djelatnosti primarne zaštite u Osječko-baranjskoj županiji radilo 169 timova s ukupno 167 liječnika, od čega 79 specijalista različitih specijalnosti (obiteljske medicine, specijalista pedijatrije, specijalista medicine rada, specijalista školske medicine, ostalo).

Tablica 9. Pokazatelji o radu u primarnoj zdravstvenoj zaštiti u Osječko-baranjskoj županiji u 2007. godini

N	Dobne skupine				
	0-6 g.	7-19 g.	20-64 g.	65 g. i više	ukupno
posjete u ordinaciji opće/obiteljske medicine	44.394	183.771	990.810	560.032	1.779.007
pregledi u ordinaciji opće/obiteljske medicine	37.165	148.841	649.136	367.118	1.202.260
posjete u kući opće/obiteljske medicine	123	503	3.681	10.722	15.029
pregledi u kući	118	466	3.263	9.518	13.365
upućivanje na specijalističke preglede	9.007	54.826	363.266	170.801	597.900

Izvor podataka: ZZJZ Osječko-baranjske županije, Služba za socijalnu medicinu

U skrbi timova primarne zdravstvene zaštite u 2007. godini bilo je 313.230 osiguranika, odnosno prosječno 1.853 na jedan tim.

U 2007. godini zabilježena su u primarnoj zdravstvenoj zaštiti 1.779.007 posjeta liječničkim ordinacijama. Obavljeno je 1.202.260 pregleda u ordinacijama, te 13.365 pregleda u kući pacijenata. Broj posjeta u kući bolesnika u primarnoj zdravstvenoj zaštiti iznosio je 15.029. Zabilježeno je 597.900 upućivanja na

specijalističke preglede.

Tablica 10. Preventivni pregledi u primarnoj zdravstvenoj zaštiti u Osječko-baranjskoj županiji na 100.000 stanovnika u 2007. godini

stope na 100.000 stanovnika	Dob		
	20-64 god.	65 god. i više	UKUPNO
preventivni pregledi odraslih u PZZ	557,9	455,6	537,5
sistematski pregledi u 45. god.u PZZ	1714,5	-	1714,5
sistematski pregledi u 65. god.u PZZ	-	3257,8	3257,8

Izvor podataka: ZZJZ Osječko-baranjske županije, Služba za socijalnu medicinu

U preventivnoj zdravstvenoj zaštiti odraslih obavljena su 537,5 preventivna pregleda na 100.000 stanovnika. Nešto manje je obavljeno preventivnih pregleda u dobnoj skupini od 65 i više godina (455,6/100.000 stanovnika), u odnosu na preventivne preglede osoba od 20 do 64 godine (557,9/100.000). Obavljeno je 1714,5 sistematskih pregleda na 100.000 stanovnika u dobi od 45 godina, te 3257,8 na 100.000 stanovnika u dobi od 65 godina.

Zdravstvena zaštita žena

U djelatnosti zdravstvene zaštite žena radilo je u 2007.godini 20 timova, s 20 specijalista ginekologa koji su se skrbili za 120.695 žena. Jedan ginekolog je skrbio za prosječno 6.035 žena. Zabilježena su 1.095 posjeta ginekološkim ordinacijama na 1.000 žena u skrbi. U djelatnosti zdravstvene zaštite žena obavljeno je u 2007. godini 675 preventivnih pregleda, 276 PAPA testova i 42 pregleda dojki na 1.000 žena u skrbi.

Tablica 11. Broj posjeta ginekologu i pregleda na 1.000 žena u skrbi u Osječko-baranjskoj županiji u 2007. godini

djb	broj žena u skrbi	stopa na 1.000 žena u skrbi			
		posjete	preventivni pregledi	pregledi dojki	PAPA testovi
	120.695	1.095	675	42	276
<16	258	2.155	895	43	194
16-19	3.852	1.480	841	18	280
20-29	23.787	1.515	856	11	362
30-39	29.036	1.203	713	40	280
40-49	29.006	965	671	60	264
>50	34.756	774	504	55	223

Izvor podataka: ZZJZ Osječko-baranjske županije, Služba za socijalnu medicinu

Hitna medicinska pomoć

Hitna medicinska pomoć organizirana je od 1. siječnja 2005. godine kao jedinstvena zdravstvena ustanova u Županiji, sa 6 odjela: Beli Manastir, Donji Miholjac, Đakovo, Našice, Osijek i Valpovo.

U 2007. godini je u djelatnosti hitne medicinske pomoći radilo 39 timova, od čega 3 specijalista, te 179 ostalih djelatnika, koji su prema ugovorima pružali hitnu medicinsku pomoć za 330.506 stanovnika. Jedan tim hitne medicinske pomoći je skrbio za prosječno 8.475 stanovnika Županije.

U djelatnosti hitne medicinske pomoći zabilježeno je u 2007. godini 55.991 intervencija u ordinaciji, 21.069 u kući bolesnika i 4.859 na terenu, te 54.297 sanitetskih prijevoza.

Tablica 12. Broj timova Hitne medicinske pomoći, broj stanovnika u skrbi i broj stanovnika na 1 tim u Osječko-baranjskoj županiji u 2007. godini

broj timova	stanovnika	stanovnika/1 tim
39	330.506	8.475

Izvor podataka: ZZJZ Osječko-baranjske županije, Služba za socijalnu medicinu
Epidemije

Stanje zaraznih bolesti u 2006. godini može se ocjeniti kao razmjerno povoljno, što je prije svega posljedica organiziranog djelovanja cijelog zdravstva i drugih koji u svojoj domeni doprinose zdravlju ljudi. Bolesti protiv kojih se provodi cijepljenje, ili su posve nestale ili je oboljevanje drastično reducirano. Bolesti niskog životnog standarda pokazuju posljednjih godina izrazitu regresiju učestalosti na razine koje odgovaraju razvijenim zemljama.

Pracnjem kretanja oboljelih i umrlih od zaraznih bolesti tijekom 2006. godine registrirano je ukupno 6 epidemija (4 legionarske bolesti i 2 trihineleze). Istovremeno su bile prijavljene 3.793 pojedinačne zarazne bolesti. Najviše je bilo prijavljenih slučajeva varicele, herpes zostera i streptokoknog tonzilitisa.

Tablica 13. Broj prijavljenih epidemija i broj oboljelih u Osječko-baranjskoj županiji u 2006. godini

bolest	broj epidemija	broj oboljelih
Legionarska bolest	4	7
Trihineleza	2	25
Ukupno	6	32

Izvor podataka: Epidemiološki vjesnik

Zdravstvena ispravnost vode za piće

Rezultati ispitivanja zdravstvene ispravnosti vode za piće za 2006. godinu iz javnih vodovoda pokazuju da je pregledano 5.944 uzoraka, od čega 2.904 kemijski i 3.040 mikrobiološki. Kemijski je neispravno bilo 345 uzoraka (11,88%) a mikrobiološki 343 uzorka (11,28%). Ukupno je zdravstveno neispravno bilo 688 uzoraka (11,57%).

Najčešći razlozi kemijske neispravnosti bila su senzorna svojstva vode, prisustvo mangana iznad dozvoljenih vrijednosti, povećane ukupne količine organske tvari iskazane kao utrošak KMnO₄. Mikrobiološki vode nisu odgovarale uglavnom zbog povećanog ukupnog broja bakterija u 1 ml vode, te zbog fekalnog onečišćenja.

Tablica 14. Zdravstvena ispravnost vode za piće iz javnih vodovoda u Osječko-baranjskoj županiji u 2006. godini

	Broj uzoraka	Neispravih uzoraka	
		broj	%
Pregledano kemijski	2.904	345	11,88
Pregledano mikrobiološki	3.040	343	11,28
Ukupno	5.944	688	11,57

Izvor podataka: ZZJZ Osječko-baranjske županije, Služba za ekologiju

Stacionarne zdravstvene ustanove

Na području Županije postoje tri stacionarne zdravstvene ustanove: Klinička bolnica Osijek, Opća županijska bolnica Našice i izvanbolničko rodilište pri Domu zdravlja Đakovo. Obje su bolnice za akutne bolesti, što znači da zbrinjavaju i kronične bolesnike (u slučaju pogoršanja zdravstvenog stanja).

Tijekom 2007. godine je ostvareno 418.354 dana bolničkog liječenja. Broj kreveta na 1.000 stanovnika u našoj županiji je 3,96. Na području Županije je tijekom 2007. godine prosječna godišnja zauzetost postelja iznosila 319 dana, što znači da je iskorištenost bila 87,40%.

Tablica 15. Pokazatelji rada stacionarnih ustanova u Osječko-baranjskoj županiji u 2007. godini

br.dana bolničkog liječenja	418.354
br.postelja/1.000 stanovnika	3,96
%iskorištenosti postelja	87,40

Izvor podataka: ZZJZ Osječko-baranjske županije, Služba za socijalnu medicinu

Indikatori koji upućuju na kvalitetu zdravstvene zaštite

Tablica 16. Indikatori koji omogućavaju procjenu pobola koji se može izbjeći prema Organization for economic co-operation and development (upućuju na kvalitetu zdravstvene zaštite)

porođajna težina manja od 2500 g u 2007. godini**	170 (6,03%)
incidencija Ca vrata maternice na 100.000 žena u 2005. godini*	21,5
hosiptalizacija ili hitan prijem zbog komplikacija astme u 2007. godini**	81
hosiptalizacija ili hitan prijem zbog komplikacija dijabetesa u 2007. godini**	546
broj amputacija kod dijabetičara u 2007. godini**	24

Izvor podataka: *Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Registar za rak, bilten br.30

**ZZJZ Osječko-baranjske županije, Služba za socijalnu medicinu

Odabrani zdravstveni prioriteti u osječko-baranjskoj županiji

Rak pluća

U vremenskom periodu od 1996. do 2006. godine došlo je do porasta incidencije i mortaliteta od raka pluća, ali do i smanjenja broja hospitaliziranih.

Tablica 17. Rak pluća (šifra C34 prema MKB X)- incidencija na 100.000 stanovnika, mortalitet, broj hospitalizacija u Osječko baranjskoj županiji od 1996. godine do 2006. godine.

Rak pluća (C34)		Godine										
		1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Incidencija na 100.000*	M	92,0	109,0	96,4	129,2	118,5	99,6	112,2	102,1	107,8	110,9	-
	F	20,4	17,5	16,9	22,1	21,5	19,8	27,4	22,1	19,8	23,3	-
	UK	54,8	61,4	55,1	73,5	68,1	58,1	68,1	60,5	62,0	65,4	-
Mortalitet**	M	79,4	92,0	97,7	108,4	102,7	88,2	102,1	95,8	98,9	117,2	88,9
	F	13,4	12,2	16,9	25,0	17,5	13,4	19,2	23,9	19,8	16,9	21,0
	UK	45,1	50,5	55,7	65,1	58,4	49,3	59,0	58,4	57,8	65,1	53,6
Broj hospitalizacija***	M	588	561	432	356	461	363	502	341	312	314	315
	F	147	130	82	96	86	71	106	91	68	78	86
	UK	735	691	514	452	547	434	608	432	380	392	401

Izvor podataka: *Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Registar za rak

** Državni zavod za statistiku, obrazac DEM 2

***ZZJZ Osječko-baranjske županije, Služba za socijalnu medicinu

Alkoholizam

U vremenskom razdoblju od 1996. godine do 2006. godini broj hospitaliziranih zbog duševnih poremećaja i poremećaja ponašanja uzrokovanih alkoholom je u porastu. Ovi pokazatelji su tek vrh sante leda, jer je pijenje alkohola još uvijek društveno prihvatljivo ponašanje u našoj sredini, pa se i problem alkoholizma identificira tek u krajnjim slučajevima.

U skladu s navedenim podacima o broju hospitalizacija je i stanje mortaliteta uzrokovanog duševnim bolestima i poremećajima ponašanja uzrokovanih alkoholom. Od alkoholne bolesti jetre je u 2006. godini umrlo 10 osoba na 100.000 stanovnika.

Tablica 18. Umrli od alkoholne bolesti jetre od 1996. do 2006. - stopa na 100.000 i broj hospitalizacija zbog alkoholne bolesti jetre (šifra K70 prema MKB X) u Osječko-baranjskoj županiji od 1996. do 2006.

alkoholna bolest jetre - K 70		1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
umrli - stopa na 100.000*	M	17,0	15,1	10,1	18,3	16,4	25,2	18,9	19,5	15,1	13,2	17,6
	F	4,1	1,7	4,7	6,4	2,9	4,1	1,2	2,9	2,9	3,5	2,9
	UK	10,3	8,2	7,3	12,1	9,4	14,2	9,7	10,9	8,8	8,2	10,0
broj hospitalizacija**	M	15	33	44	50	45	38	34	34	17	20	27
	F	5	16	11	15	19	9	16	16	5	4	8
	UK	20	49	55	65	64	47	50	50	22	24	35

Izvor podataka: *Državni zavod za statistiku, obrazac DEM 2

**ZZJZ Osječko-baranjske županije, Služba za socijalnu medicinu

Tablica 19. Umrli od duševnih poremećaja i poremećaja ponašanja uzrokovani alkoholom - stopa na 100.000 i broj hospitalizacija zbog duševnih poremećaja i poremećaja ponašanja uzrokovanih alkoholom (šifra F10 prema MKB X) u Osječko-baranjskoj županiji od 1996. do 2006.

duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani alkoholom - F 10		1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
umrli - stopa na 100.000*	M	12,0	11,3	6,9	12,0	13,9	15,1	6,9	12,6	12,0	20,8	20,8
	F	1,7	1,2	0,6	3,5	2,3	1,7	0,0	1,2	1,2	0,6	2,3
	UK	6,7	6,1	3,6	7,6	7,9	8,2	3,3	6,7	6,4	10,3	11,2
broj hospitalizacija**	M	103	89	114	176	166	172	99	124	114	102	106
	F	20	10	18	15	33	27	27	23	16	12	17
	UK	123	99	132	191	199	199	126	147	130	114	123

Izvor podataka: *Državni zavod za statistiku, obrazac DEM 2

**ZZJZ Osječko-baranjske županije, Služba za socijalnu medicinu

Bolesti cirkulacijskog sustava

U razdoblju od 2001. do 2007. godine došlo je do porasta stope umrlih od cerebrovaskularnih bolesti (sa 220,0 na 233,9/100.000). Stopa umrlih od ishemične bolesti srca se povećala od 173,1/100.000 u 2001. na 227,5/100.000 u 2007. godini. U ukupnoj smrtnosti bolesti cirkulacijskog sustava sudjeluju s udjelom od preko 50%.

Cerebrovaskularne bolesti su i čest uzrok hospitalizacije, tako je 2001. bilo 798 pacijenata hospitalizirano zbog ovih bolesti, a broj se povećao do 1905 2007. godine. U promatranom razdoblju došlo je do povećanja broja hospitalizacija i zbog ishemične bolesti srca, ostalih oblika srčane bolesti, bolesti vena, limfnih žila i limfnih čvorova i hipertenzivne bolesti. Bolesti cirkulacijskog sustava su uzrok oko 20% hospitalizacija godišnje.

Tablica 20. Umrli zbog bolesti cirkulacijskog sustava u Osječko-baranjskoj županiji od 2001. do 2007. godine - stopa na 100.000

Sifra MKB			2001	2002	2003	2004	2005	2006
I05-I09	Kronične reumatske srčane bolesti	M	1,9	1,3	0,6	0,0	0,0	0,0
		F	1,2	0,6	1,7	0,0	0,6	0,6
		UK	1,5	0,9	1,2	0,0	0,3	0,3
I10-I15	Hipertenzivne bolesti	M	20,8	24,6	30,3	19,5	29,6	34,0
		F	31,4	41,3	44,2	34,9	50,0	46,0
		UK	26,3	33,3	37,5	27,5	40,2	40,2
I20-I25	Ishemične bolesti srca	M	192,2	211,8	225,6	202,9	210,5	217,4
		F	155,4	143,2	219,4	197,3	203,1	236,9
		UK	173,1	176,1	222,4	200,0	206,7	227,5
I26-I28	Plućna bolest srca i bolesti plućne cirkulacije	M	14,5	10,7	17,6	10,1	8,2	9,5
		F	9,9	14,0	11,1	16,9	9,3	5,8
		UK	12,1	12,4	14,2	13,6	8,8	7,6
I30-I52	Ostali oblici srčane bolesti	M	141,2	145,6	106,5	86,3	98,3	85,1
		F	157,1	196,1	140,3	128,6	104,8	105,9
		UK	149,5	171,9	124,1	108,3	101,7	95,9
I60-I69	Cerebrovaskularne bolesti	M	173,9	191,6	199,8	185,3	172,7	192,2
		F	262,5	246,2	271,8	257,8	269,5	272,4
		UK	220,0	220,0	237,2	223,0	223,0	233,9
I70-I79	Bolesti arterija, arteriola i kapilara	M	44,7	28,4	34,0	23,3	33,4	22,1
		F	39,0	27,9	34,9	29,1	27,9	32,6
		UK	41,8	28,1	34,5	26,3	30,6	27,5
I80-I89	Bolesti vena, limfnih žila i limfnih čvorova, nesvrstane drugamo	M	0,6	0,0	0,0	1,3	2,5	1,3
		F	0,0	0,6	1,2	1,2	1,2	1,7
		UK	0,3	0,3	0,6	1,2	1,8	1,5
Ukupno umrli od bolesti cirkulacijskog sustava		M	589,9	613,8	614,5	528,7	555,2	561,5
		F	656,5	669,9	724,6	665,8	666,4	701,9
		UK	624,5	643,0	671,7	600,0	613,0	634,5

Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, obrazac DEM 2

Tablica 21. Broj hospitalizacija zbog bolesti cirkulacijskog sustava u Osječko-baranjskoj županiji od 2001. do 2007. godine

Šifra MKB			2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
I00-I02	Akutna reumatska groznica	M	1	0	0	0	0	1	0
		F	0	0	0	0	0	0	0
		UK	1	0	0	0	0	1	0
I05-I09	Kronične reumatske srčane bolesti	M	0	1	0	0	0	1	2
		F	1	2	1	2	2	1	1
		UK	1	3	1	2	2	2	3
I10-I15	Hipertenzivne bolesti	M	70	113	88	126	106	87	110
		F	96	158	185	190	173	124	125
		UK	166	271	273	316	279	211	235
I20-I25	Ishemične bolesti srca	M	426	441	608	641	597	717	694
		F	364	382	479	493	477	511	477
		UK	790	823	1087	1134	1074	1228	1171
I26-I28	Plućna bolest srca i bolesti plućne cirkulacije	M	16	11	11	11	23	12	14
		F	19	11	12	14	14	8	22
		UK	35	22	23	25	37	20	36
I30-I52	Ostali oblici srčane bolesti	M	112	158	308	303	355	362	327
		F	110	152	325	299	384	385	402
		UK	222	310	633	602	739	747	729
I60-I69	Cerebrovaskularne bolesti	M	546	546	534	575	784	1057	966
		F	252	549	571	590	775	1004	939
		UK	798	1095	1105	1165	1559	2061	1905
I70-I79	Bolesti arterija, arteriola i kapilara	M	216	199	191	175	241	277	256
		F	97	96	101	110	154	170	137
		UK	313	295	292	285	395	447	393
I80-I89	Bolesti vena, limfnih žila i limfnih čvorova, nesvrstane drugamo	M	177	169	296	278	274	263	285
		F	197	280	310	321	296	302	299
		UK	374	449	606	599	570	565	584
I95-I99	Ostale i nespecificirane bolesti cirkulacijskog sustava	M	0	3	4	5	8	6	2
		F	0	1	4	3	3	6	10
		UK	0	4	8	8	11	12	12
Ukupno hospitalizirani od bolesti cirkulacijskog sustava		M	1564	1641	2040	2114	2388	2783	2656
		F	1136	1631	1988	2022	2278	2511	2412
		UK	2700	3272	4028	4136	4666	5294	5068

Izvor podataka: ZZJZ Osječko-baranjske županije, Služba za socijalnu medicinu

Izvori podataka za ovaj prikaz zdravstvenih i socijalnih prilika u Osječko-baranjskoj županiji bili su slijedeći:

1. Mortalitet na području Osječko-baranjske županije, opći, po grupama bolesti, te pojedinim dijagnozama
2. Postotak mrtvorodne djece, broj pobačaja i djece sa kongenitalnim malformacijama
3. Incidencija karcinoma i tuberkuloze
4. Podaci o radu u primarnoj zdravstvenoj zaštiti
5. Podaci o zdravstvenoj zaštiti žena
6. Podaci o radu HMP-a
7. Broj prijavljenih epidemija i zdravstvena ispravnosti vode za piće
8. Rad stacionarnih medicinskih ustanova
9. Indikatori koji omogućavaju procjenu pobola koji se može izbjeći (OECD)
10. Pokazatelji za odabrane prioritete

Literatura:

1. Informacija o stanju socijalne skrbi na području Osječko – baranjske županije u 2006. godini, neobjavljen dokument Upravnog odjela za društvene djelatnosti Osječko-baranjske županije
2. Hrvatski zavod za javno zdravstvo. Incidencija raka u Hrvatskoj 2005. Zagreb, 2007.
3. Hrvatski zavod za javno zdravstvo. Međunarodna klisifikacija bolesti, povreda i uzroka smrti, deseta revizija, svezak 1. Medicinska naklada Zagreb 1994.

4. Zavod za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije. Podaci o zdravstvenom stanju stanovništva i radu zdravstvene djelatnosti u Osječko-baranjskoj županiji u 2006. godini. Zavod za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije. Osijek, 2007.
5. Zavod za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije. Neobjavljeni statistički podaci za 2007. godinu.

Kontakt

Tibor Santo, dr. med. specijalist javnog zdravstva
Zavod za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije
Služba za socijalnu medicinu
31000 Osijek, Franje Krežme 1
Tel: 00385 31 225-733
Fax: 00385 31 206 870
e-mail: tibor.santo@zzjzjosijek.hr